

ÜMMÜ HARAM (HALA SULTAN) Radyallâhu anhâ

Ümmü Haram binti Milhan radyallâhu anhâ, Resûlullah sallallâhu aleyhi vesellem Efendimiz'in sût halası... İlk deniz seferine katılan, şehidlik özlemiyle yanan bir hanım sahâbî...

Kıbrıs'ın mânevî bekçisi...

Hala Sultan adıyla meşhur, şecaat sâhibi kahraman bir İslâm kadını...

O, Bi'setten(1) önce Medine'de doğdu. Hazrec kabîlesinin Benî Neccar koluna mensuptur. Babası; *Milhan İbni Hâlid*, annesi *Müleyke binti Mâlik*'tir. Asıl adı bilinmemektedir. Ümmü Haram künyesiyle meşhur olmuştur. Enes İbni Mâlik (r.a.)'ın teyzesidir. Ümmü Haram, İbni Milhan (r.a.)'ın da kızkardeşi olur.

O, Medine'nin ilk müslüman hanımlarından idi. İslâmdan önce Amr İbni Kays ile evlendi. Kays ve Abdullah adında iki oğlu oldu. İslâm güneşi Medine'ye yayılmaya başlayınca kocasının da müslüman olmasını istedi. Her vesileyle eşini İslâm'a davet etti. Fakat kocası bu davete icâbet etmedi. Müslüman olmayı kabul etmedi. Çaresiz kalan Ümmü Haram (r.anhâ) müşrik kocasından ayrılmak zorunda kaldı (2) . Bir müşrikle hayatını devam ettirmek istemedi. İffetiyile, vakarıyla inancını daha diri yaşamayı arzu etti. Bir müddet sonra Ensar'ın ileri gelenlerinden meşhur sahâbî Ubâde İbni Sâmit (r.anh) ile evlendi . İki Cihan Güneşi Efendimiz zaman zaman sût halası olan Ümmü Haram (r.anhâ)'nın evini ziyaret ederdi. Bazan öğle üstü kaylûlesini orada yaptığı olurdu. Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.) Efendimiz bu evde biraz sohbet ettikten sonra uykuya daldı. Bir müddet sonra gülümseyerek uyandı. Efendimizin tebessüm ederek kalkışına hayret eden Ümmü Haram (r.anhâ): "Ya Resûlallah! Anam-babam sana fedâ olsun. Niçin gülüyorsunuz?" diye sordu. Efendimiz de: **"Ey Ümmü Haram! Ümmetinden bir kısmının gemilere binip kâfirlerle savaşmaya gittiğini gördüm "** buyurdu. İleride olacak deniz savaşlarına işaret etti.

Ümmü Haram (r.anhâ) şehâdet özlemiyle yanmaktaydı. Bu haberi duyunca heyecanlandı. O sefere katılacaklar arasında bulunmayı arzu etti ve: "Ya Resûlallah! Duâ etseniz de ben de onlardan biri olsam" diye ricada bulundu. İki Cihan Güneşi Efendimiz de onun istediğine: **"Ya Rabbi! Ümmü Haram'ı da onlardan eyle"** diye duâ ederek karşılık verdi. Sonra yeniden istirahat etmek üzere sağ yanına doğru uzandı.

Fazla bir zaman geçmemişti ki, Efendimiz yine tebessüm ederek kalktı. Ümmü Haram (r.anhâ) yine gülümsemesinin sebebini sordu. Efendimiz: **"Bu defa da ümmetinden bir kısmının hükümdarların tahtlarına kuruldukları gibi debdebeli bir halde gazâya gittiklerini gördüm."** dedi. Ümmü Haram (r.anhâ) tekrar dua etmesi ricasında bulundu, kendisinin onların arasında da olmayı arzu ettiğini söyledi. Resûlullah (s.a.) Efendimiz ona: **"Sen öncekilerdensin"** buyurdu. Böylece onun deniz seferinde bulunacağını haber vermiş oldu.

Zaman çabuk geçmekteydi. İki Cihan Güneşi Efendimiz bu dünyadan ayrılmış, dâr-ı bekâyı şerefleştirmişti. Ümmü Haram (r.anhâ)'nın kocası Ubâde İbni Sâmit (r.a.) Humus'da tebliğ vazifesinde bulunmak üzere görevlendirildi. Birlikte Humus'a gittiler. Uzun bir müddet orada İslâm'ın yayılması için gayret gösterdiler.

Hz. Osman (r.a.)'ın halifelik döneminde bir donanma hazırlandı. Bununla Kıbrıs adasını fethetmek üzere sefere çıkıldı. Bu müslümanların ilk deniz seferiydi. Ubâde İbni Sâmit (r.a.) ile hanımı Ümmü Haram (r.anhâ)'da bu sefere katılmışlardı. 85 yaşını geçmiş olan Ümmü Haram (r.anhâ) bütün güçlüklerle göğüs geriyor, sıkıntılara tahammül ediyordu. Gayet sakindi. Yolculuğun verdiği meşakkatlerden şikâyette bulunmuyordu. Onun gönlü İslâm'ı tebliğ heyecanı ile doluydu. Kıbrıs'taki insanlara İslâm'ı ulaştırma neşesi içerisinde yolculuğuna sabır ve metanetle devam ediyordu.

O, Resûlullah (s.a.)'in verdiği müjdeyi hatırlayarak şehidlik özlemi içinde zinde hareket etmeye çalışıyordu. Onun tahakkuk edeceği vakti bekliyordu. Cenâb-ı Hak'ın şehitlere hazırladığı ikramları düşünüyor, O'na kavuşmanın sevinciyle çektikleri sıkıntılara aldırış

etmiyordu. Yaşlı haliyle onun bu neşesi, zindeliği diğer askerlere de örnek teşkil ediyor, moral veriyordu. Onların sabırlarının artmasına vesile oluyordu.

Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra donanma Kıbrıs'a ulaştı. Önce oradaki insanları müslüman olmaya davet ettiler. Kabul etmeyince cizye vermelerini teklif ettiler. Rumlar buna da yanaşmayınca çarpışmalar başladı. Kısa zamanda Rum donanması mağlub edildi. İslâm ordusu bir çıkarma hareketiyle iç kısımlara daldı. Savaş karada devam etmeye başladı. Daha fazla direnemeyen Rumlar cizye vermeyi kabul ederek barış teklifinde bulundu.

Ümmü Haram (r.anhâ) yaşlı olmasına rağmen yerinde duramıyordu. Özlemine çektiği şehitlik mertebesine kavuşmak için yaşının üstünde canlılık ve gayret gösteriyordu. Bir an önce neticeye ulaşmak istiyordu. Genç askerler onun bu haline şaşıyorlar ve ona bakarak kendileri daha bir gayrete geliyorlardı.

O, yaşlı mücâhide, askerlerle beraber Kıbrıs içlerine doğru olan sefere katıldı. Larnaka yakınlarına vardıklarında bindiği atın ayaklarının sürçmesinden dolayı düştü ve oracıkta ruhunu teslim etti. Böylece çok özlediği şehâdet mertebesine kavuşmuş oldu. Kıbrıs, Hicretin 28. yılında fethedildi. Ümmü Haram (r.anhâ) da bu fethin bir sembolü oldu. Larnaka şehrinin Tuz gölü kıyısında bulunan kabrine, Kıbrıs'ın Venedikliler'in elinden alındığı M. 1571 yılında Osmanlı ecdâdımız tarafından bir türbe ve cami yaptırıldı. "**Hala Sultan**" adıyla yüzyıllardır oradan feyiz ve bereket neşretmektedir.

Hala Sultan Türbesi, İstanbul'daki Eyüb Sultan Türbesi gibi Kıbrıs'taki İslâm varlığının en eski izlerini taşımaktadır. İki Cihan Güneşi Efendimize yakınlığı sebebiyle müslümanlar ona hep hürmet etmiştir. Ecdadımız, Kıbrıs hizasından geçen gemilere selâm verdirmiştir. Birinci dünya savaşına kadar buradan geçen Osmanlı gemilerince top atışı ile selâmlandığı rivayet edilir. Kıbrıs'lı Türkler için "**Hala Sultan Kabri ve Türbesi**" önemli ziyaretgâhlardan biri olmuştur. Cenâb-ı Hak şefaatlerine nâil eylesin. Âmîn ..

Kaynak: Mustafa Eriş, Altınoluk Dergisi

Dipnotlar:

1. Bi'set; Hz. Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem Efendimiz'in tüm insanlığa Peygamber olarak gönderilmesi demektir.

2. Dinimize göre müslüman bir hanım, müslüman olmayan (Ör: *hristiyan, yahudi, hindu, budist, .. v.b. veya ateist, dinsiz, .. v.b*) bir erkekle evlenemez. Bunun câiz olmadığı, **haram** olduğu hususunda âyetler (*Bakara sûresi âyet 221, Mümtetine sûresi âyet 10*) ve hadisler vardır. Şâyet bu kişiler ihtida edip (*bâtıl dinlerini bırakıp*) müslüman olurlarsa, o zaman evlenebilir. Ünlü fıkıh kitabı Redd-ül Muhtar'a göre, müslüman bir kadın gayrimüslim bir erkekle evlenmeye karar verdiği zaman **küfre düşer** (*kâfir olur*).